

IVA DIMIC (PS NSi): Hvala lepa za besedo.

Spoštovani predsednik Vlade!

V zadnjih mesecih so nas pretresle nove zgodbe o medvrstniškem nasilju. V Izoli so se osnovnošolci organizirali v agencijo, ki naj bi jo organizirala pretepe, gledalci pa bi jih tudi posneli. Po spletu je zaokrožil posnetek s Ptuja, na katerem so vrstniki trpinčili dva otroka, ki sta morala kleče prejemati klofute in poniževanje vrstnikov. Spomnimo se tudi primerov iz preteklih let: pretep mladoletnikov na strehi nakupovalnega centra v Celju, incidenti na Jesenicah, v Trbovljah, Zrečah, Mariboru, brutalen pretep v Veliki Dolini.

V odzivu na medvrstniško nasilje pred dvema letoma so celjski ravnatelji pozvali k spremembi zakonodaje, da se šolam omogoči učinkovito vzgojno delovanje in prepreči poseganje staršev v strokovne odločitve zaposlenih. Citiram:

"Ravnatelji menimo, da bi sistem moral omogočati takojšnjo začasno odstranitev nasilnih in motečih otrok z oddelka oziroma šole, saj bi morala biti pravica ostalih učencev do varnega in urejenega okolja ter nemotenega pouka, nad pravico nasilnih in motečih učencev, da so v šoli. Rešitev bi bila ustanovitev tako imenovanega vzgojnega centra, ki bi sprejemal takšne učence. Z njimi bi se nato ukvarjal poseben usposobljen tim strokovnjakov. Po določenem obdobju oziroma po izboljšanem vedenju bi se posameznik lahko vrnil v šolsko okolje. Strokovnjaki, ki se ukvarjajo z mladostniki s čustvenimi in vedenjskimi motnjami, pa opozarjajo na pojav terapevtsko neodzivnih otrok, ki so nasilni, ogrožajoči, pri katerih noben ukrep ne zaleže. Populacija je teh približno nekje med odstotkom in 3 odstotki, zanje nimamo učinkovitih ukrepov. To, da cele generacije in šole trpijo zaradi dveh posameznikov, je kriminal." (Konec citata.)

V zvezi z medvrstniškim nasiljem smo v zadnjih dveh letih večkrat razpravljali na nujnih sejah odborov za izobraževanje, delo in notranje zadeve. Zastavljala sem poslansko vprašanje tako ministru kot tudi vam. Po sejah so bili sprejeti številni sklepi, a konkretnih ukrepov še vedno ni.

Spoštovani predsednik Vlade! Zakaj še vedno / znak za konec razprave/ nimamo učinkovitih ukrepov, ki bi mladoletniško nasilje zaježili in otrokom omogočili varen šolski prostor? To ste že pred meseci tukaj na tem mestu obljubili, vendar tega še vedno nimamo. In kdo je na najslabšem? Naši otroci, ki nimajo varnega šolskega okolja.

Hvala vam za odgovor.

PREDSEDNICA MAG. URŠKA KLAKOČAR ZUPANČIČ: Hvala lepa.

Predsednik Vlade, doktor Robert Golob, imate besedo za odgovor.

Izvolite.

DR. ROBERT GOLOB (predsednik Vlade): Hvala lepa.

Najprej naj povem, da tudi mene pretresa vsakič posebej, ko vidim nasilje, še posebej med

mladostniki in žal se večina tega nasilja, sploh tega, ki se najde na spletu, ne izvaja v šolah, ne dogaja v šolah, ampak izven. To nič ne spremeni, da moramo na tem področju delovati in delovati moramo kontinuirano in ne, ne gre za posamezen ukrep, ampak gre za sprotno in ves čas kontinuirano delovanje.

Medvrstniško nasilje je nekaj, kar v resnici kazenska zakonodaja ne pokriva. Zaradi tega, ker po mnenju stroke kazensko kaznovanje mlajših od 14 let ni primerno, ni ustrezno, kar pa ne pomeni, da ne s takimi mladostniki delamo. Po mnenju stroke je najbolj ustrezen način delovanja tako imenovani multidisciplinarni. In ravno s tem namenom se iz kohezijskih sredstev financira projekt, projekt hiša znotraj delujočega zavoda Hiša za otroke, projekt centra za mladostnike. Ta naj bi združeval tim zelo različnih strokovnjakov z vseh področij z namenom, kako obravnavati to področje, kako obravnavati posamične primere.

11. TRAK: (NB) – 12.50

(Nadaljevanje) Vendar se vse začne v resnici že bistveno prej, vse se začne na preventivi, preventiva nikoli ne kaže rezultatov, ker takrat, ko jih ne pokaže, neposredno deluje in seveda je ne bomo videli v posnetkih na televiziji, preventive, ampak na preventivi se dela v zadnjih dveh letih, v preventivi se dela tudi s programi, s skupnimi programi z mediji, z RTV Slovenija Odpikajmo nasilje, v katerega je vključenih kar nekaj, v resnici večina slovenskih šol. Jaz sam verjamem, da samo s tem, ko bomo vzgajali svoje otroke na ustrezen način, da bodo oni sami tisti, ki bodo ne samo rekli, ne, nasilju, rekli ne tudi temu, da bodo sodelovali pri snemanju in predvsem deljenju posnetih vsebin nasilja, da bomo na ta način lahko to nasilje medvrstniško zmanjšali v bodoče. Jaz se bojim, da se tega izkoreniniti nikoli ne da. Tudi sam se spomnim, da je to medvrstniško nasilje seveda bilo že v prejšnjih časih in se ne bom opredeljeval do sedanjih, danes pa je bolj vidno in zato je treba delati več na vidnosti tega nasilja. Na eni strani nagovarjati mladostnike, naj ne snemajo, naj ne delijo in naj ne delajo iz nasilnežev spletne junake. To je prvi. In drugi. S spletnimi platformami naj se taki posnetki iz spleta čim prej odstranijo. Posredujejo ustreznim organom, policiji, pravosodju, posnetki pa odstranijo. In jaz bi želel tudi medije pozvati, da takrat, ko pride do takih primerov, da se posvetijo z vso predanostjo in pozornostjo žrtvam in da ne delijo posnetkov, ki v resnici žrtvam samo škodijo. Treba je zaščititi žrtve, treba je poskrbeti, da lahko pravosodni organi učinkovito delujejo in treba je delovati preventivno, da se otroci zavedajo, da rečejo ne vsakemu nasilju med seboj. Hkrati pa pričakujem na eni strani od Ministrstva za šolstvo, ki pripravlja Zakon o osnovni šoli, ki bo v naslednjih tednih, če prav razumem, usklajen in potrjen na Vladi. Ta zakon bo obravnaval na primer uporabo elektronskih naprav, vem, da vas bo zanimalo. In to zelo vpliva na vprašanje tudi medvrstniškega nasilja. Obravnaval bo tudi še nekatera druga področja, nekatere druge teme je prav iz tega področja. Verjamem, da bodo tudi ravnatelji lahko ravno na podlagi tega zakona bolje opolnomočeni pri soočanju s pojavi tega nasilja. Hkrati je Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje v bistvu že okrepilo šolski nadzor, šolski inšpektorat in je teh prijav več, ker spodbujamo vse žrtve in očitve, da prijavljajo take primere, ker samo, če so primeri prijavljeni, jih lahko tudi učinkovito rešujemo. Hkrati pa pričakujem tudi od Ministrstva za pravosodje, da prav na Zakonu o mladoletnih prestopnikih pripravi cel niz ukrepov, s katerimi bo multidisciplinarno take prestopnike tudi učinkovito prevzgojilo. Ne samo kaznovalo, predvsem prevzgojilo. In da rezultati ne bodo čez noč, tudi ko bodo zakoni potrjeni in verjamem, da bodo zakoni v parlamentu še pred poletjem, kot sem napovedal, bomo potrebovali še mesece in leta, da se bo to v družbi prijelo in da se bodo potem naši otroci

temu ustrezno tudi začeli obnašati.

PREDSEDNICA MAG. URŠKA KLAKOČAR ZUPANČIČ: Hvala lepa. Spoštovana kolegica, imate besedo za obrazložitev zahteve za dopolnitev odgovora, izvolite.

IVA DIMIC (PS NSi): Hvala lepa, hvala vam za odgovor.

Strinjam se z vami, preventiva je nujna, ampak stvari so žal že tako daleč, da potrebujemo tudi ukrepe za tiste, ki so že danes nasilni in se ne odzivajo na vzgojne ukrepe. In potrebujemo seveda konkretne ukrepe. Jaz bi omenila samo tri, ki jih v Novi Sloveniji predlagamo, tri ključne. Nasilje v šolskem okolju bi se dalo omejiti in otroke pred njimi zaščititi tako, da bi učiteljem in ravnateljem dali možnost izreka vzgojnih ukrepov. Ogromno bi naredili že s tem, da bi imeli možnost nasilnega učenca umakniti iz učilnice oziroma če je treba, tudi iz šole, potem bi mu pa seveda omogočili šolanje na daljavo oziroma program socializacije. S tem sledimo pozivom šol, učiteljev, ravnateljev, ki pozivajo, da se mora na tem področju nekaj spremeniti. Že dve leti ste rekli, da se dela na tem področju, ampak glejte, učinkov še ni in učitelji se čutijo nemočne.

12. TRAK: (SC) – 12.55

(nadaljevanje) Drugič, menimo, da bi se mu da tudi, da morajo storilci za svoja dejanja odgovarjati, tudi če so mladoletni, če je treba tudi z mladoletniškim zaporom. Tretjič, v šolah se je treba bolj posvetiti vzgojnemu vidiku, okrepiti sodelovanje s starši, učiteljem je treba vrniti avtoriteto, ravnateljem dati več vzvodov za avtonomno vodenje šol. Treba je omejiti obseg učnih načrtov, ustaviti kopičenje podatkov, uvajati uporabna znanja in veščine, otroke spodbuditi h kritičnemu razmišljanju. Verjamemo, da bi na ta način tudi v veliki meri omejili stiske otrok, ki izvirajo iz tekme za ocene za točke za nedosegljive učne zahteve. Nenazadnje pa bi številne stiske ublažili tudi s preprečevanjem medvrstniškega nasilja. Vse to smo podrobno opredelili v Akcijskem načrtu Nove Slovenije za prenovu šolstva in ob vseh posnetkih medvrstniškega nasilja res ne moremo biti brezbržni. Nekaj jih je na spletu, veliko pa do tam tudi ne pride. Otroci pa o tem govorijo, tudi otroški parlament je govoril o tem štirinajst dni nazaj. Hvala.

PREDSEDNICA MAG. URŠKA KLAKOČAR ZUPANČIČ: Hvala lepa. Spoštovani predsednik Vlade, imate besedo za dopolnitev odgovora, izvolite.

DR. ROBERT GOLOB (predsednik Vlade): Hvala za to dodatno vprašanje. Jaz bom še enkrat pojasnil, da me veseli, da imamo enake poglede v marsičem. Nimamo jih na področju kaznovanja in zaporov do 14. leta, zato ker sledimo priporočilom stroke, kar pa ne pomeni, da smo proti kaznovanju, ne pa z zaporom. Bi pa šel na ostala področja, ki ste jih omenili. Zelo mi je všeč, da to, kar navajate, je po dolgotrajnem usklajevanju vse zavedeno, še nekatere več stvari v Zakonu o osnovni šoli. Ena ključnih sprememb Zakona o osnovni šoli, ki je trenutno v medresorskem usklajevanju in ki bo potrjen na Vladi v prihodnjih tednih, je ravno to: kako okrepiti varno učno okolje za otroke? To je en ključnih namenov. Ne bomo tekmovali, kdo jih je dal prej, ker je to nepomembno. Pomembno je, da te ukrepe sprejmemo in da otrokom dejansko omogočimo tisto, za kar se vsi zavzemamo in to je varno učno okolje. Poudarjam pa, žal se marsikaj od tega nasilja, potem enostavno prenese izven šolskih sten. Nekje je treba začeti, začeli bomo pri šolah, nadaljevati pa moramo na

preventivi, na vzgoji tako otrok, tudi staršev, zato da se to nasilje zmanjšuje. Da ukrepi niso bili izvedeni, to pa ne drži. Že v letu 2023 je ta vlada prvič zares okrepila vprašanje socialnega svetovanja, se pravi svetovalne vrste. Povečali smo bistveno delavce v šolah, se pravi dostop do svetovalnih delavcev za šole ravno z namenom svetovanja in pomoči otrokom v primeru medvrstniškega nasilja. To je konkreten ukrep Vlade, ki se izvaja od leta 2023 in jaz verjamem, da je v marsičem pomagal pri tem, da je bilo teh primerov še manj. Kot rečeno, nasilje žal je nekaj, s čimer se moramo soočati vsak dan in na njem kontinuirano delati in zagotovo delati skupaj, ker tukaj političnih točk nabirati nihče ne more. In me veseli, da večina ukrepov, o katerih govorimo, imajo enako razumevanje in tudi podporo.

PREDSEDNICA MAG. URŠKA KLAKOČAR ZUPANČIČ: Hvala lepa. Spoštovana kolegica, imate besedo za postopkovni predlog, da Državni zbor na naslednji seji opravi razpravo o odgovoru, izvolite.

IVA DIMIC (PS NSi): Ja, res je, mislim, da je zelo pomembno, vprašanje. Kako preprečiti medvrstniško nasilje. Glejte, medvrstniško nasilje se res dogaja in tega največ vidimo, ker je ta najbolj posnet, posnet in objavljen na spletnih portalih zunaj šolski sistem, ampak jaz mislim in sem prepričana, da je treba poslati jasno sporočilo, da je nasilje nesprejemljivo povsod v šoli, med odmori, med poukom, nenazadnje tudi marsikatero in tudi izven šolskih prostorov. In pomeni, da mora seveda storilec, pa tudi nenazadnje starši, prevzeti odgovornost. Pa se spomnimo zdaj postopkov in komentarjev medvrstniškega nasilja, ki se je zgodilo na Ptuj. In spoštovani predsednik Vlade, v Novi Sloveniji vas pozivamo k izpolnitvi omenjenih zavez za obvladovanje medvrstniškega nasilja, ker smo in te zaveze so bile sprejete leta 2023 na Odboru za notranje zadeve, skupnem odboru in za

13. TRAK (VI) 13.00

(Nadaljevanje) izobraževanje in pričakujemo tudi zakonske predloge za ustrezno vzgojno obravnavo učencev z odklonskim vedenjem in za njihov umik iz šolskega okolja ter zakonske vzvode za sankcioniranje nasilnih mladoletnikov. Gospa ravnateljica planinskega doma opozarja, Zalarjeva, da prihaja točno določeno odklonilno ravnanje oziroma obnašanje teh otrok s tem odklonskim vedenjem in je potrebno za njih nekaj na novo tudi narediti. In jaz si pričakujem seveda kot starš osnovnošolskega otroka in kot tudi državljanka, da se bo na tem nivoju preprečevanja vendarle nekaj spremenilo.

In seveda vas na koncu seveda sprašujem in vse vas, draga koalicija, kdaj lahko pričakujemo, da bodo šole varno šolsko okolje za vse, ne samo za nasilne učence? Ker trenutno nasilni učenci ostajajo v šolah, imamo primer z Jesenic, ko so vsi otroci ostali doma. Mislim, da je to napačno sporočilo in napačno ravnanje. Pričakujem, da ga bomo skupaj rešili in da bomo zagotovili vendarle varne šole našim otrokom.

PREDSEDNICA MAG. URŠKA KLAKOČAR ZUPANČIČ: Hvala.

O vašem predlogu bomo odločali v petek, 25. aprila, v okviru glasovanj.